

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălătatate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fe-care publicare.

Sinodul archidieceșan.

Ședința a X-a din 4/16 Maiu 1883.

(Urmare.)

Dep. Ioan Popea: Eu n'ași fi luat cuvântul, dar fiind că vęd, că sînt mai multe puncte de vedere în această cestiune, vreau să-mi espun și Eu părerile mele. Este fără îndoială foarte de lipsă a se clădi o biserică catedrală, care va contribui mult la vađa și binele bisericii noastre preste tot. Considerând însă greutățile cele mari, lipsele cele multe, ce le are poporul nostru, trebuie cu toate acestea să mă declar a priori contra acestei păreri: Ne tot plângem, că avem necesitate de sume însemnate, ne tot plângem că poporul nostru are lipsă mare de scoale cu deosebire în părțile Haromsecului, și totuși ne declarăm, că acum e timpul să ridicăm o zidire atât de costisitoare. Dic, costisitoare, pentru că părerea mea e, că dacă se zidesce ceva, se se zidească ceva imposant. Cei din România, ar pute să facă lucruri mari și totuși în cele mai multe sînt înderęptul bisericii noastre. S'au făcut încercări la Iași, să se ridice o biserică mai grandioasă, dar tocmai din cauza lipsei de bani, fiind că suma destinată n'a fost de ajuns, s'au pomenit și cu cheltuelile enorme zadarnice și fără biserică. Eu cred, că dacă și cheltuim, să cheltuim nu pentru edificii, ci pentru ca bisericile și scoalele noastre să fie la înălțimea lor. Ce folos că vom avę zidiri așa de minunate și lipsesce cuvântul din ele, ca să le însuflească. Biserica poate fi și mai mică, mai puțin costisitoare, dar cuvântul să fie puternic, ca să producă influență moralisătoare asupra poporului. Din motivele acestea sînt de părere, să se amâne zidirea bisericii pe alte timpuri.

Dep. Eugen Brote: Încă în ședința de a seară îmi luasem voiă a schița pe scurt vederile, cari au servit consistoriului de basă, când propune, ca biserică catedrală să se zidească nu din capital, ci din venitul capitalului. Înainte de a reveni în detaliu la aceste vederi, voi a reflecta la unele afirmări, susținute de domniile antevorbitori. Dl dep. I. Popea pare a nu fi cuprins cestiunea, când crede a mă sprigini amănând zidirea catedralei; nici scoalele sęrace din Haromsec nu stau în nici o legătură cu biserică catedrală; ear catedralele intenționate la Bucuresci și Iași nu pot intra în comparație cu catedralele intenționate de noi.

Nici o cestiune nu poate fi mai desbrăcată de interese personale, de cât este cestiunea aceasta, prin urmare insinuările dep. Cosma, că ar esista

aici o samă de oameni, cari ar intenționa trăgănarea sau amănarea la calendele grecesci a zidirii catedralei, sînt cu totul nefundate. Voiu aręta mai târziu, că pe calea indigitată de consistoriu, mai curënd și mai sigur se va zidi biserică catedrală, decât pe calea arętată de dl Cosma. Nu mai încape nici o îndoială, că starea, în care ne aflăm cu biserică din Sibiu este mai mult, decât umilitoare, și zidirea unei biserici corespunđătoare este pentru noi o cestiune arędendă.

Dl Cosma susține, că pentru zidirea bisericii să atace însuși fondul și încât mijloacele n'ar fi suficiente, să se pună la cale colecte; se află destui oameni pioși, ție dlui, cari ar contribui. Nu mă îndoiesc că s'ar afla oameni pioși, dar durere aceștia sînt seraci și numai cu pietate sigur încă nu se zidesc biserici. Ce rezultate au colectele, am avut ocaziune a ne convinge de nenumărate ori; datoria flotantă este astăzi un viu esemplu. Când vom fi avisați la astfel de resurse pentru continuarea zidirii, ne va umbla și nouă, ca comunelor Mercurea și Toplița: sau că nu vom pute termina biserică sau terminând-o nu vom avę, cu ce o susține.

Dl Cosma combătând planul de amortisare, schițat de mine a seară, a afirmat că dacă cu venitul fondului de fl. 10,000 ne vom apuca de zidirea unei biserici, care costă fl. 200,000, — esemplul adus de mine eri — capitalul nu se va amortisa prin acel venit în vecii vecilor, căci suma venitului consumă interesele capitalului. Nu cred, că dl Cosma a adus acest motiv în mod serios; el ar avę valoare numai atunci, când biserică catedrală s'ar zidi într'o singură ție, dar dl Cosma a susținut în vorbirea sa, că edificarea bisericii va trebui să dureze mai mulți ani, prin urmare planul de amortisare este dat de sine însuși. Tot de acest soi a fost și afirmațiunea dlui Cosma, că d sa nu cunoască nici un institut, care ar da un împrumut de fl. 200,000 pe hârtii sciind foarte bine, că consistoriul nu intenționează a lua împrumut suma recerută dela institute străine, ci din cassele sale proprii.

După aceste reflecțiuni revin la motivele consistoriului pentru propunerea de sub discuțiune. Sub biserică catedrală consistoriul nu-și poate închipui numai zidurile. Aceste ziduri trebuiesc înfrumusețate și biserică însuși va trebui provędută cu ornamente, odăjdii, etc. Fondul catedralei, din a cărui venit se vor pute provęde aceste trebuințe va fi tot odată un isvor nesecat pentru spriginirea artei naționale. De asemenea va trebui să se susțină pre lângă catedrală un stat de preoți corespunđător, care vor fi dotați conform pozițiunii lor.

Cântările bisericesci vor afla o deosebită îngrijire prin un cor anume instituit, care asemenea va recere jertfe însemnate bănesci. Toate aceste și altele devin ilusorice, dacă vom consuma prin zidire capitalul fondului sau că trebuie să așteptăm o mulțime de ani, până ce fondul va fi așa de mare, încât nu se va pute eschauria prin zidire. Eată dar dovadă, că pe calea indigitată de consistoriu mai curënd și mai sigur vom ajunge la o biserică catedrală bine dotată, decât pe calea arętată de dep. Cosma. Recomând cu tot adinsul primirea tecstului din elaboratul consistoriului.

Dep. Nicanor Frateș: Eu și în consistoriu am fost de părere să nu combinăm aceste 2 fonduri. Din subvențiunea de 800 fl. dela stat, câștigată la anul 1864 de Marele Andreiu spre scopul susținerii personalului bisericii catedrale, nu s'a cheltuit nimic, ci aceea s'a capitalizat. Mie mi se pare că prin contopirea acestor fonduri nu ne vom ajunge așa curënd scopul; după părerea mea mai bine ar fi să rămână ca și până acum. — Fondul înființat de Marele Andreiu la 1858 n'a avut în vedere numai ridicarea zidurilor, ci și ornamentul bisericii. Noi vom pute zidi o biserică catedrală, care să fie și parochială, și unele din ornamentele bisericii parochiale de astăzi le vom pute folosi, ca ornamente pentru biserică catedrală. Susțin părerea dlui Cosma, că $\frac{3}{4}$ să le folosim pentru zidire, ear $\frac{1}{4}$ pentru susținerea bisericii catedrale.

Dep. Dr. Nicolau Pop: La cestiunea aceasta, cred eu, că este de a se lua în considerare mai mult calculul. Acea metodă va fi cea mai bună, care va corespunde mai bine scopurilor celor două fonduri. Ori cât ne vom bate capul, nu vom pute afla un calcul mai bun, care să provadă atât zidirea bisericii, cât și susținerea personalului, ca al consistoriului; de aceea susțin propunerea consistoriului.

Dep. Bran de Lemenyi: Scopurile amęnduror fondurilor, dacă vom privi lucrul mai afund, vom vedę, că se unifică. Ideea consistoriului e foarte plăcută; dl. Brote însă tot nu ne va pute convinge, că dacă vom întrebuița interesele, vom pute ajunge mai curënd la scop, decât dacă vom întrebuița capitalul. După părerea dęnsului, să așteptăm, până ce se va mări capitalul, ca din întere se putem ridica biserică catedrală. E vorba, Dlor, să delăturăm un ce rușinos pentru noi. Chiar dacă Sibiu n'ar fi reședința metropoliei noastre, tot am pute ție că situațiunea noastră nu e convenabilă. Din aceste considerări spriginesc propunerea dlui Cosma.

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)

(Urmare.)

Cristiano strinse mâna bunului Goefle, și o sărută după obiceiul italian.

— Eu primesc bunătatea, ce o simți pentru mine, ție el; dară laude asupra purtării mele n'ași primi. Purtarea mea a fost așa de firească, încât ori și ce preocupăție personală ar fi fost infamă în situațiunea mea. Nu și-am spus, cât m'au iubit, cât m'au desmerdat și gulguit, acele două ființe, a căror fu adevărat mă simțeam, atât prin simțemânt, cât și prin inimă! Vai! Eu eram fericit, foarte fericit domnule, Goefle! și dacă mi s'ar întempla ori și ce nenorocire, eu n'ași fi în drept a mă plânge de provedință. Eu n'am meritat atăta fericire înainte nașterii mele. Nu aveam eu să cerc, a o merita după ce trăisem nișel?

— Și ce s'a făcut din beata Sofia? ție dl. Goefle, după o meditare de vr'o câteva momente.

— Vai! Eu mi am propus a-ți spune istoria mea încât se poate de vesel, și eată că nu mi-a succes a atinge numai ușor partea dureroasă a amintirilor mele! Te rog de ertare domnule, Goefle; te-am intristat, și eu ași face mai bine ați spune simplu că beata Sofia, numai este.

— Fără îndoială, de oare ce Dta ești aici. Eu vęd bine că Dta nu o ai fi părăsit nici când, însă simțit-a ea sęrăcia înainte de ce a murit? Eu voesc să știu toate.

— Mulțămită cerului, ea n'a avut lipsă de nimic. Eu nu știu ce s'ar fi întemplat, dacă după ce toată averea era mncată așa fi fost silit să o părăsesc spre ai agonisi din ce să trăească; dară despre aceasta nu mă neliniseam: căci o vedeam, cu tot aerul ei liniștit, slăbind din ție în ție.

„După doi ani, ea mă luă de mână într'o seară, precând ședeam pe țermul lacului.

— „Cristiano îmi ție ea, cu glas extraordinar eu cred că am frigurile; cearcă-mi pulsul și spune-mi ce cugeți tu despre mine.

„Era pentru prima dată, de când cu nenorocirea, că ea se ocupa de sănătatea sa. Eu simțeam că dęnsa avea friguri violente. Noi ne am reintors a casă și am chemat medicul.

— „Ea este în adevăr foarte bolnavă, ție aceasta, însă cine scie, poate că este o criză favorabilă. „De când cu nenorocirea, ea n'a mai avut friguri.

„Eu nu mai speram. Maică-mea căđu într'o somnolență aduncă. Nici un remediu n'avu efect: ea se stingea, vędënd cu ochii. Câteva momente înainte morții, părea că și-a reafiat puterile și s'a deșteptat dintr'un vis lung. Ea m'a rugat să o ridic în brațe și mi-a ție la ureche, cu voce stinsă:

— „Te binecuvîntez, Cristiano: tu ești mântuitorul meu; eu cred că am fost smintită și te-am chinuit. Silvio tocmai mi-a făcut imputări. Chiar acuma l'am vędut, și el mi-a ție să mă scol și să merg cu dęnsul. Ajută-mi, să ies din mormântul acesta, în care m'a închis nebunia... Vino!... Corabia pleacă... să plecăm și noi!...

„Ea făcu o ultimă încordare a se ridica și căđu moartă în brațele mele.

„Numai sciu ce s'a întemplat în țiile următoare; mi se părea că nu mai aveam ce face pe lumea aceasta, ne mai avënd a mă îngrij de nime-ne, decât de mine însumi.

„Am într'unit în același mormânt, remășițele părinților mei prea iubiți, și le-am pus cea mai simplă și cea mai albă din toate petrele de mormânt grămădite în locuința noastră! În loc de epitaf am scobit eu însumi numele lor prea iubite. Vai! Dta vei crede, că m'a cuprins groaza de atâtea sentențe și embleme. După ce m'am reintors a casă, mi s'a spus că casa numai este a mea, ci a creditorilor. Eu am sciut-o; eu eram atât de pregătit a părăsi

Dep. Petru Truța: Cestiunea aceasta a provocat o discuțiune foarte estinsă. Dacă e vorba să contopim fondurile, eu cred, că trebuie să fim cu considerare la menițiunea lor. Eu sunt de părerea dlui Cosma. Capitalul fondului catedralei să rămână pe lângă destinațiunea sa, pentru zidirea bisericei catedrale, încât pentru susținerea personalului catedralei să se destineze numai interesele din fondul personalului.

Dep. Parteniu Cosma amintind și împregiurarea, că fondul nu se poate abate dela litera actului fundațional, își susține propunerea și o recomandă spre primire.

După Raportorul comisiunii, între multe păreri, cari s'au ivit în decursul desbaterei cea mai practică este: ca capitalul să rămână în veci neatingibil și să se zidească catedrala numai din interese, aceasta e propunerea consistoriului și și a comisiunii, pe care o recomand și eu.

Se pune la vot propunerea dep. Cosma (Veți mai sus.) — se primesce.

Punctul V. despre „ajutoare, subvențiuni și dăruri dela stat și privați.“ și

„Punctul VI despre „starea fondului cu 31 Decembrie 1882 — se primesc.

Escelenția Sa se departă din sală presidiul îl ocupă Ilustritatea Sa Părintele Archimandrit și Vicar N. Popea.

Acelaș raportor relatează asupra actului fundațional al „fondului școlar eparchial.“

La P. I. „Numirea.“

P. II. „Proprietatea și administrarea fondului“ se primesce textul propus de Consistoriu.

La P. III. „Scopul“ fondului, comisiunea propune intercalarea cuvintelor... scoalelor „confesionale gr. or. române.“ etc.

P. IV. „Despre conferirea ajutoarelor.“

P. V. „Despre quota de capitalizare“ și taxele ce vor încurge pe viitor la acest fond și,

P. VII. „starea fondului“ la propunerea comisiunii — se primesc.

Se referă asupra „fondului preoției.“

Sinodul decide a se reda consistoriului, ca acesta la proxima sesiune sinodală să vină cu un proiect despre contopirea fondurilor de 30,000, fondul preoției și fondul Rudolfin conformându-se concludului sinodal din ședințele trecute.

Numitul raportor referă asupra fundațiunii „Pantasiene.“

P. I. „Numirea“

P. II. „Proprietatea și administrațiunea“

P. III. „Scopul“

P. IV. „Capitalizarea venitelor“

P. V. „Statorirea fondului de ajutorire și dotare a preoției“ și

P. VI. „Starea fondului“ — la propunerea comisiunii — sinodul primesc proiectul en bloc.

Acel raportor referă asupra fundațiunii „Francisc-Iosefine“

P. I. Care statorisește numirea fundațiunii — se primesc cu observarea, ca după cuvântul „episcop“ să se pună și cuvintele „și mai târziu Archiepiscop și Metropolit.“

P. II. „Proprietatea și administrațiunea Fondului.“

P. III. „Scopul fondului“

P. IV. „Despre conferirea stipendiilor“, și

P. V. „Despre quota de capitalizare — se primesc neschimbate.

P. VI. „Starea“ — se se dă în loc de „fond“, „fundațiune.“

acel mic asil scump, încât îmi pachetasem mașinalmente traista mea în decursul pregătirilor pentru înmormântarea scumpului cadavru. Liquidăția am lăsat-o în mâinile familiei; eu avusem, în prodigalitatea mea, atâta rânduială a sci, că, deși nu mi-a rămas nimica, totuși n'am lăsat nici o datorie.

„Tocmai voiam să părăsesc casa, precând veni micul evreu, de care ți-am istorisit. Eu cugetam, că el a venit să cumpere ieftin, vre unele din antichitățile prețioase a colecțiunii dlui Goffredi, ce era să se liciteze; însă dacă o și fi cugetat la aceasta, el avu delicateța, a nu-mi spune nimic, și precând mă feream de el, el mă urma în grădină, unde voiam să culeg nesce flori, unicul suvenir material, ce voiam să iau cu mine. Acolo îmi puse o pungă plină a mână și voia să fugă fără a-mi da vre-o explicație.

„Eu cugetasem așa puțin la alți părinți decât la aceia ce tocmai îi perdusem, încât am gândit la vre-un dar milostiv, prin mijlocirea evreului și am aruncat punga departe de mine, spre a' l silii să o ridice. El se întoarse în adevăr, o ridică și mi dăse.

— „Punga aceasta este a Dtale, cu drept cuvânt a Dtale.

Sunt banii, cu care am datorit Goffredilor și ți-i restitui.

„Eu am refuzat. Era cu puțință că mica aceea

Tot acel raportor referă asupra fundațiunii „Mogaiane.“

P. I. „Numirea fundațiunii“

P. II. „Proprietatea și administrațiunea ei.“

P. III. „Scopul fundațiunii“

P. IV. „Conferirea stipendiilor“ și

P. V. „Starea fundațiunii la finea anului 1882 la propunerea comisiunii sinodul primesc textul propus de consistoriu.

Tot numitul raportor relatează asupra fondului „bisericeilor.“

P. I. II. III. și IV. ca la fondul premergător.

P. V. „Quota de capitalizare“ și

P. VI. „Starea“ se primesc cu textul din raportul Consistoriului.

Acelaș raportor referă asupra raportului archidieceșan din 22 Februarie 1883 Nr. 443 școl. privitor la remunerațiunea instructorului de gimnastică din seminariul Andreian. Comisiunea propune acordarea remunerațiunii de 100 fl. v. a. în bugetul anului 1883. titlul V. al fondului seminariului Andreian B. și instituirea în bugetul pro 1884 al fondului seminariului Andreian.

Pertractarea se amână până la desbaterea bugetului pro 1884.

Tot acel raportor referă asupra propunerii dep. Anania Trombițaș Nr. prot. 63 ex. 1883 pentru de a se primi elevi în despărțământul pedagogic al institului Andreian cu jumătate a taxei statorite pentru ceialalți elevi. — La propunerea dep. Eugen Brote sinodul decide a se transpune această propunere consistoriului archidieceșan spre studiare și raportare la proxima ședință sinodală.

Numitul raportor relatează asupra propunerii dep. Iosif Pușcariu de sub Nr. prot. 43 ex. 1883. relativă la constituirea unor sau mai multor comisiuni pentru visitarea parochiilor din Archidieceșă din punct de vedere economic și epitropial; Comisiunea din motiv. că cu privire la această propunere există deja două organe administrative sistemate și adevă în prima linie oficiile protopresbiterale și în a doua despărțământul esactoral al senatului epitropesc archidieceșan și că esmiterea unor atari comisiuni ambulante ar cauza atât greutatea financiară, cât și inconveniente în sistemul de administrațiune prescriș prin statutul organic, propune și sinodul decide: „Recunoscându-se scopul cel foarte salutar al propunerii, precum și necesitatea de a se clarifica și aduce în ordine averea bisericească în direcțiunile indigitate în propunere, se recomandă consistoriului a însărcina pe oficiile ppresbiterale cu erurarea și procurarea datelor și actelor pretinse în propunere și spre scopul acesta Consistoriul să pregătească și esmită o instrucțiune detaiată, din care organele inferioare să se poată informa pe deplin despre cele ce sunt a se face în direcțiunile indigitate.

Același raportor referă asupra raportului consistoriului archidieceșan de dto. 27 Aprilie 1883 Nr. 1892 epitr. prin care se aștern sinodului rațiunile pe anul 1882, și bugetul de pe anul 1884 al tipografiei archidieceșane înaintate aceluia de cătră comisiunea administrativă a tipografiei archidieceșane. — Sinodul decide a se restituți întreg actul consistoriului archidieceșan, ca acesta la proxima sesiune sinodală să vină cu un raport detaiat despre toată activitatea comisiunii administrative a tipografiei archidieceșane.

Fiind timpul înaintat se suspende ședința și continuarea ei se anunță pe 5 oare d. ameași.

snmă răfuirea vre-unei socoteli din datoriile moștenirei. Ovreurul insistă.

— „Banii aceștia vin dela părinții Dtale cei adevărați, îmi dăse el; mi s'a incredințat un deposit, ce am să ți-l dau la cas de nevoie.

— „Eu n'am lipsă de nimic, i-am răspuns: eu am cu ce merge la Roma, și acolo îmi vor afla amicii dlui Goffredi vr'o ocupație. Liniscește pe părinții mei din parte-mi. Eu cred că ei nu sunt avuți, de oare ce nu m'au crescut în casa lor. Mulțămesc-le de aducerea lor aminte și spune-le că, în vârsta în care mă aflu și cu creșterea ce am primit, eu voi fi în stare, a le ajuta lor, dacă va fi de lipsă. De mi se vor face ei cunoscuți sau nu, eu cu plăcere primesc obligamentul acesta. Ei m'au dat în mâni așa de bune, încât le datorez o viuă recunoscință, pentru fericirea ce mi-a dat-o prin aceasta!

„Așa erau simțirile mele, domnule Goeffle. Eu nu m'am prefăcut nici decum, tot așa simț și în momentul de față. Eu nici când n'am simțit lipsa, a acusa sau a întreba de aceia, cari mi-au dat viață și eu nu înțeleg bastarții, cari se plâng, că nu sunt născuți în condițiuni după placul lor, ca și când n'ar fi tot ce trăiesc, destinat a trăi, ca și când n'ar fi Dumndeu, care ne chiamă și ne trimite din lumea aceasta, în condițiuni ce el însuși le face.

(Va urma.)

La 5 oare după ameași redeschidându-se ședința urmează la ordinea zilei raportul comisiunii organizatoare. Raportorul acesteia Demetriu Comșa referă asupra raportului consistoriului archidieceșan de dto, 21 Aprilie 1883 Nr. 1688 plen. în necs. cu concludul sinodului din anul 1882 Nr. 48, prin care s'a așternut tot odată un plan de lărgire a seminariului Andreian.

În privința acestei cestiuni importante se încinge o discuțiune îndelungată.

Raportorul Comisiunii dep. Dem. Comșa ține un discurs mai lung, din care estragem următoarele:

Objectul în cestiune este unul din cele mai importante, câte s'au pertractat în sinoadele noastre de până acum. (Cetesc apoi raportul consistorial, în care se recomandă încuviințarea unui plan și preliminaru de spese, în virtutea căreia noul edificiu ar fi să se clădească pe terenul cuprins de edificiul seminariului de astăzi, lângă care ar fi să se încopie casele noastre de sub Nr. 26 și 28.) Conform planului amintit, noul edificiu ar forma un fel de rectunghi complet cu 2 caturi și ar cuprinde o sală mai mare ca cea dela „Împăratul Romanilor,“ un muzeu larg spre stradă, locuința directorului și inspectorului, numeroase sale pentru învățământ, vipt, dormit etc. etc. Isprăvind cu descrierea în resumat a planului, raportorul continuă prin a face istoricul clădirii Seminariului, provocându-se la propunerea Comisiunii organizatoare din anul trecut și la concludul sinodal.

În anul de față, comisiunea a supus planul așternut unui studiu îndelungat, cerând mai întâiu informațiuni, cari au provocat facerea planului. Contorm acestor informațiuni, planul ar întruni cele mai mari avantagiuri; în deosebi s'a afirmat, că o clădire din fundament, d. e. în grădina „Flora“ sau a catedralei ar costa neasemănat mai mult, că terenul ar fi apăsător și că ar fi prea îndepărtat etc. Aceste și alte asemenea obiecțiuni au împins Comisiunea să adoapte unanim planul consistorial. Ivindu-se mai târziu băneli din mai multe părți, comisiunea s'a adresat la făptuitoriul planului, arhitectul F. Szalay, care, prezentându-se în persoană a respuns în fața comisiunii la întrebările puse cam în chipul următor: Grădina „Flora“ e situată pe un teren, de cum nu se poate mai solid. Umezeala s'ar pute abate cu înlesnire. Terenul este foarte larg și permite astfel clădirea unui edificiu grandios și mult mai acomodat scopului. Scoalele ar fi foarte luminoase, de oare ce s'ar pute pune ferestri despre patru laturi. Un edificiu frumos și corespunzătoriu care s'ar zidi aci din fundament, cuprindând întreg numărul încăperilor în mărimea proiectată la planul așternut, — ar costa cel mult 130,000 fl.

În ce privește grădina catedralei, arhitectul declară, că terenul — probabil — este foarte nesigur și îngust.

Pe temeiul acestor informațiuni, comisiunea a decis reasumarea concludului adus. După o discuțiune mai lungă comisiunea s'a aflat față în față cu o situațiune în deplin schimbata. În deosebi s'a accentuat și cu drept cuvânt, că realizarea planului așternut ar costa mai mult decât o clădire cu totul nouă, că curtea ar rămâne prea îngustă și multe odăi întunecoase și strimte, că multă apă necesară ar trebui adusă de aiurea, că edificiul nu ar corespunde cerințelor igienice și pedagogice etc etc., din contră, edificiul ce s'ar clădi în grădina „Flora“, ar întruni toate condițiunile dorite și deși mult mai comod și grandios, totuși ar reclama spese mai mici, terenul reprezentând suma de abia 10,000 fl., în vreme ce terenul proiectat în plan, computând și ce sunt a se demola, ar atinge suma de preste 50,000 fl.

Raportul termină prin a constata, că în urma motivelor atinse, comisiunea s'a hotărât cu majoritate a presenta Sinodului propunerea, ce urmează rămânând, ca minoritatea de 2 membri să și motiveze opiniunea de a se încuviința planul consistorial.

Sensul propunerii majorității este:

Consistoriul se însărcinează a așterne sinodului la sesiunea viitoare un plan pentru zidirea seminariului pe un alt teren liber.

Dep. N. Cristea, în numele minorității: Este în de obște cunoscut că lipsa de un edificiu mai corespunzător pentru seminar este o lipsă ardentă. Aceasta nu se mai poate nega. Trebuințele cresc din an în an și cu ele se îngustă și spațiul în zidirea după cum o vedem astăzi. Căci nu trebuie să scăpăm din vedere împregiurarea, că vorbind de seminaru n'avem se ne gândim numai la acoperământul, sub care să se scutească atâți și atâți tineri, ci trebuie să gândim și la mijloacele de instrucțiune și la sporirea lor.

Dacă căutam mai deaproape apoi vedem, că biblioteca seminariului nostru abia este la început, de muzeu zoologice, botanice și mineralice etc. pentru despărțământul pedagogic abia poate fi vorba. Lucru firesc dară, dacă astăzi vedem strimtoarea

în care se află deja tinerimea din institut, să ne nisum ai înlesni posibilitatea unei instrucțiuni mai corespunzătoare.

Lipsa dar de un edificiu mai larg într'o eparhie mare cum e arhidieceasa noastră, unde se cere și o surescență considerabilă de preoți și învățători nu mai poate fi trasă la îndoială.

Nici majoritatea din comisiune nu contestează necesitatea unei clădiri mai spațioase. Majoritatea însă se pune pe alt teren, pe un teren de tot nou. Majoritatea cu terenul, pe care se pune, are în vedere viitorul și când vorbesc de viitor fie-mi permis a face deosebire între viitorul mai depărtat și între un viitor, care să împace unele trebuințe arhede.

Terenul, pe care se pune majoritatea din comisiune, are în vedere un edificiu de seminar cu totul tot nou și pe un loc afară din cetate, în grădina Flora, fostă Gerlitz.

Nu e vorba, în anumite condițiuni parerea majorității are ceva pentru sine. Majoritatea însă, cum am dis, perde din vedere actualitatea cu trebuințele ei și caută la un viitor, după părerea mea, mai îndepărtat. De altă parte uită un lucru și adevărat, un seminar este o parte din un întreg, care constă din biserică catedrală, residență și seminar.

Pentru astfel de planuri trebuie însă alte puteri financiare și nu cum sunt acele, de care dispunem noi astăzi.

Avem un plan dinaintea noastră, un plan pe care ni-l prezintă consistoriul arhidieceșan la însărcinarea noastră din anul trecut. Acest plan corespunde și trebuințelor și puterilor noastre financiare. Prin el se lărgesc edificiul, încăperile se sporesc și vor fi mai luminoase și mai sănătoase; o curte spațioasă, în care se pot așeza și plantațiuni și verdețuri care va da aer curat. Planul din cestiune ne-ar procura și nouă o comoditate mai mare, căci într'un timp relativ destul de scurt am ave o sală mai largă, în care să ne putem ține adunările noastre, sinoade, congrese, de câte ori este de lipsă. Dar de altă parte, pe ceea ce pun de astădată mare pond: noi am fi cu seminariul în apropierea reședinței și dinaintea noastră biserică și n'am ave lipsă, ca să le părăsim pe aceste și să zidim cu cheltuieli mari altele în locul lor.

Se obiectează că adaptarea edificiului de astăzi ar fi o cârpitură. Este adevărat, că așa ar fi, însă vedem că astfel de cârpituri se mai fac și din ele es edifici destul de frumoase, cum avem și aici în vecinătatea noastră edificiul „Albinei.“ Astfel de cârpitură, când arhidieceșan n'ar ave ce face cu ea, eu bucuros o aș primă (risete). Atârna dela modul, cum se face și adaptarea, și după cum este proiectată în planul, ce ne stă înainte, zidirea va eși destul de bine și nu ne va cauza pagubă nici atunci, când s'ar întempla, ca atât cu seminariul, cât și cu residența și și catedrala să mergem într'altă parte.

După părerea mea majoritatea s'a prea grăbit cu strămutarea din locul, pentru care e făcut planul de adaptare, în favorul unui seminar nou. Ea s'a prea grăbit cu atât mai vârtos, cu cât s'a basat pe informațiunile ce i le-a dat un arhitect așa numai aprocsimativ și fără de a se fi studiat terenul, unde proiectează zidirea, din toate punctele de vedere. Când am să zidesc un edificiu de însemnătatea unui seminar, cred eu, că trebuie să o fac pe informațiuni cu mult mai sigure. Trebuie să merg cu bărbați de specialitate în fața locului și să mă conving, dacă și ce pot face pe terenul, care l'am în vedere.

La Brașov s'a zidit în anii mai dincoace un edificiu foarte frumos pentru școli de fete. Înainte de a se începe zidirea, cei însărcinați cu afacerea au căutat să ia informațiuni dela bărbați experți în toată puterea cuvântului, dacă pot pune edificiul pe locul, care este nemijlocit lângă zidul cetății, unde eși spre Schei și în fața gimnasiului nostru. Experții și-au dat părere favorabilă despre teren și după ce s'a început lucrarea s'a vădut, că s'au înșelat și experții înșiși. Deci și aici s'ar pute întempla, ca asigurările tehnice, date fără de a fi cercetat locul, să ese cu totul altfel, decum asigură majoritatea comisiunii, pe când bunătatea terenului aici e mai cunoscută și nici tehnicul nu o trage la îndoială.

D. Comșa: Aceasta e adevărat.

N. Cristea continuând: Sântem însă hotărâți să ne mutăm de pe terenul acesta să nu uităm că trebuie să avem multe în vedere. Repet că aici avem și reședința arhiepiscopicească și peste stradă în fața seminariului și a reședinței și biserică. Este o bisericuță mică, însă astăzi ea ne îndeplinește trebuințele în locul catedralei, care încă ne lipsesce. Cu modalitatea, care ni se propune pentru adaptarea seminariului, am pute, după ce vom ave seminariul să ne facem și o biserică nu tocmai catedrală, dar o biserică, care să poată suplini mai bine trebuințele catedralei, de cum le poate suplini bisericuța de astăzi. În chipul acesta noi am fi împăcat lipsele

noastre pe un timp, fie și ceva mai lung, până când și puterile financiare vor fi mai bune.

Dar punem cazul, că ne lăsăm de planul, ce ne stă înainte. Atunci este neapărat de lipsă, ca să cautăm, ca și biserică, reședința și seminariul să le avem la un loc. Vrând a le ave aceste la un loc trebuie să ne mai cugetăm la momentele financiare locale și de timp. Trebuie să ne cugetăm, cum să acuirăm sumele de bani, cari nu pot fi mici; trebuie să vedem să nu alegem un loc care să nu se potrivească și să nu încapă toate trei obiectele, care nu se pot despărți; trebuie să ne cugetăm, cum trebuie să fie situată catedrala, cum reședința cum seminariul și încât, timp vom fi în stare să le facem toate acestea ca nu cum va prin o amânare prea lungă să suferim pagube și neajunsuri morale.

Obiecțiunea că am zidi de două ori, pe lângă aceea că clădirea proiectată nu ne ar rămâne spre pagubă, am să ating, că aici în locul celor două case, cari s'au cumpărat anume spre sfârșitul din cestiune și așa ar trebui zidiri nouă, pentru că cele de ași mult timp nu vor mai ține fiind slabe. Și apoi întreb și eu la rëndul meu, ce se va face cu reședința dacă acceptăm planul majorității, nu rămânem și atunci de pagubă?

Față cu trebuința urgentă și din motivele că acum încă nu sântem în pozițiune de a ne întinde la clădiri mari monumentale, susțin votul minorității din comisiune, care recomandă propunerea consistoriului. (A se zidi după planul așternut de consistoriul începând în 1884.)

Presidiul atrage atențiunea sinodului la 2 momente însemnate referitoare la această întreprindere: dacă este posibilitate și necesitate. Escelenția sa nu s'ar resolvă la un lucru atât de grandios, fără de a nu lua ca un temelie puternic amintitele momente; posibilitatea și necesitatea. Escelenția Sa din parte și nu află de fel motivată trebuința arhede, care ar reclama, precum a amintit D. Cristea, o zidire grabnică. Amintesc de eventualități, în urma căror mijloacele de susținere s'ar pute reduce și apoi adauge: Dacă ne vom resolvă să facem ceva să facem astfel, ca posteritatea să nu ne poată judeca.

Dep. Ioan de Preda: Comisiunea organizatoare nu s'a ocupat cu întrebarea, că e necesitate absolută; căci cestiunea aceasta s'a desbătut în mai mulți ani și sinodul, dacă n'a vădut necesitatea, a luat măsurile, pe care le cunoascem.

Trecând la meritul lucrului observă dela început, că din partea minorității s'au întrebunțat motive foarte seducătoare.

Majoritatea încă voesc să se zidiască seminariul; deosebire este că după un an. Dar, domnilor e vorba că trebuie să cheltuim 130—140 mii, pe cari trebuie să ne cugetăm bine, cum îi întrebunțăm.

Consistoriul și-a tras informațiunile tocmai dela acel tehnic, dela care și le a tras și comisiunea. Părerea sa e că propunerea Consistoriului e nerealisabilă.

Este, așa dicend, imposibil ca să se adapteze seminariul după părerea consistoriului. Căci închipuiți-vă, cum s'ar pute ține prelegeri în timpul, în care se va dărma.

De când s'a ivit idea aceasta, de atunci s'a proiectat ca seminariul, reședința și catedrala să fie concentrate. Dar eu nici până astăzi n'am aflat resonul acestei hipotese.

Dacă s'ar zidi seminariul în Gerlitz, biserică nici acolo n'ar fi departe.

Spriginesc propunerea majorității din comisiune.

Dep. Zacharia Boiu: Scăderile edificiului seminariului după propunerea consistoriului s'au desbătut de ajuns, prin urmare părerea minorității din comisiune e destul de combătută. Dacă s'ar primi propunerea majorității de altă parte am veni în inconvenientul, că o eventuală zidire a catedralei trebuie să se adapteze zidirilor ce le vom face după aceea, sau amândouă zidirile să se adapteze după zidirea seminariului.

Părerea mea este să nu decidem în merit, ci să predăm afacerea consistoriului, să ne vină la anul viitor cu o schiță, care să le aibă toate 3 edificiile în vedere; ca astfel la anul viitor să putem aduce o hotărâre, care să fie deamnă de planul ce-l urmărim.

Dep. Titu Gheaja: Când ar fi să aleg între cele 2 propuneri din comisiune, mărturisesc, că ași primă propunerea majorității.

În general e recunoscut, că zidirea trebuie să se facă. Lipsa nu este însă așa arhede, ca să se înceapă la anul viitor.

Avem un corp didactic de bărbați experți, să-i întrebăm pe dênșii, și ne vom convinge, că între elevii institutului nostru sânt o mulțime fără calificățiunea recerută. Aci ar trebui să ajutăm, apoi să ne gândim la zidire. Eu sânt de părere să lăsăm ideea să se mai coacă.

Disciplina din seminar nu e așa strictă. Elevii pot eși afară la aer curat — prin urmare nu e lipsă arhede.

Ne plângem, că ni se închid școlile din partea statului, pentru că nu corespund edificiile. — Aici să ajutăm, ca să nu rămânem fără școli.

Nu mai amintesc alte considerațiuni, pentru că ved din decursul desbaterei că ideea nu e destul de coaptă.

Din motivul acesta spriginesc propunerea dep. Boiu.

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiu, în 11 Maiu

După „Ung. Post“ aflăm că ministrul president Tisza a primit în 9 l. c. „deputațiunea comitetului congresului bisericesc gr. or.“ sub conducerea episcopului din Carlopage, Stefan Zsivkovics. Cu ocaziunea aceasta episcopul a prezentat ministrului president un memorandum al comitetului congresual privitor la convocarea congresului pe 3 Iunie n. anul curent. Ministrul president răspundând la discursul episcopului Zsivkovics a dis că nu este contrar convocării congresului bisericesc, doresce însă ca să nu întrunească la terminul fixat de comitet, ci la altul mai târziu de și în anul acesta, însă pe lângă o modalitate de felul de a nu se mai încărea în viitor fondurile bisericesci sub titluri de diete, după cum s'au încărcat până acum. Ministrul president a mai adaus, că în înțelesul legilor ungueresci, fie care biserică se poate desvolta liber, însă după legile ei canonice și principiile ei fundamentale; biserică ortodoxă însă după firea ei internă nu este întemeiată pe base presbiterale, ci pe base ierarhice (Ce vrea să dică domnul ministru cu cuvântul „ierarhice“ nu înțelegem! Red. „T. R.“) moderate. În decursul discursului său ministrul — după ce conducătorul deputațiunii făcu o aluziune pe departe la situațiunea prezentă a patriarhului (Sârbii pretind că metropolitul lor ar fi patriarh; biserică ortodoxă creștină nu cunoasce decât pe patriarhii Constantinopolei, Antiochiei, Alecsandriei și Ierusalimului) — a atras atențiunea deputațiunii asupra împregiurării că Maj. Sa a confirmat pe patriarhul Anghelics în demnitatea sa, din care cauză dênșul (Tisza) nu suferă atacurile îndreptate asupra pozițiunii patriarhului și nici nu va permite ca fondurile bisericesci să fie întrebunțate spre alte scopuri și nu spre acele pentru care sânt destinate.

În academia ung. de științe din Budapesta, ministrul comun de finance, Benjamin Kallaya cetit Duminecă, tesa: „Ungaria la marginile orientului și occidentului“.

Din câte am putut cunoasce până acum pe bărbatul de stat și de știință tot odată, credeam că avem de a face cu un om de rationament mai recorit. Tesa amintită însă, care sboară deja pe aripile publicității în toate părțile ne arată, că în dl ministru de finance al monarhiei a stat ascuns politicul poetic sau dacă v'e mai place poetul politic.

Tesa avea un preț cu mult mai mare pentru publicul european, dacă dl autor își da silință și o scriea în hexametri sau în distichone.

Pentru ca cetitorii să afle deodată cu cuprinsul și judecata nepărtinitoare a presei vieneze cităm dintr'o foaie amică maghiarilor următoarele:

„Ex Oriente lux“. Dela Budapesta vine revelațiunea cea nouă politică. Un membru etc... a propoveduit evangeliul cel nou politic al Ungariei. Este o misiune sumeată aceea, care Kallay o însușesce poporului său. Seminția maghiară să mijlocească între orient și occident, ca să fie mijlocitoare între două lumi...“

La alt loc:

„Ajungevor vre-o dată maghiarii la ținta aceasta? Singuri și din puterile lor proprii de sigur că nu. Nici puterea monarhiei întregi nu ajunge, ca fără de ajutorul Germaniei să și asigure egemonia asupra orientului de concurența rusească...“ În fine le atrage atențiunea maghiarilor asupra eventualității când maghiarii nu vor ave să se îngrigească de „misiuni glorioase“, ci „de ași apăra esistența.“

Țarul a ajuns sênătos în Moscva Vechia, residența este în haină de serbătoare.

Desbaterea specială asupra proiectului de lege pentru scoalele secundare.

(Urmare și fine)

§. 71 (după numerisarea nouă §. 72) sună astfel: „Indiviși, cari locuesc într'un stat strein, în streinătate și nu sânt cetățeni ai Ungariei, — tot asemenea corporațiuni constătătoare din indiviși, cari nu sânt cetățeni ai Ungariei precum și corporațiuni

*) E de însemnat că „U. P.“ nu adauge „serbesc“.

cari domicilează în streinătate și filialele acestor-a din țeară, cari atârna înse de corporațiunea, ce domicilează în streinătate, respective de șeful aceleia, nu pot înființa sau susține scoale secundare.

Scoalele secundare confesionale, municipale, comunale, precum și cele susținute de corporațiuni și de privați, tot asemenea confesiunile și bisericile nu pot cere și primi dela state streine și dela regentele sau guvernele altor-a nici subvențiune și nici sprigin material în nici un cas. Dela privați sau corporațiuni se pot primi subvențiuni numai în cazul, dacă acele care dă subvențiunea nu-și rezervă vre-o influență asupra conducerii și ordinii de instrucțiune a institutului și nu o leagă de vre-o condițiune oare-care. Prin dispozițiunile acestea nu se alterează legăturile, ce rezultă din organizațiunea bisericească a ordinilor de învățământ romano-catolice legalmente recepte din patrie.

Asupra acestui § se încinge o discuțiune mai lungă.

Dep. Carol Wolff nu primesce §-ul, căci se bazează pe principiul suveranității teritoriale. Din pozițiunile §-ului nu se pot justifica înaintea forului dreptul de stat european modern și al raporturilor culturale internaționale între statele europene. Fie-care stat are datorința a-și valorisa individualitatea. Valorisarea aceasta are însă margini. §-ul 71 merge prea departe cu valorisarea suveranității statului nostru și încungură Ungaria cu un zid chinezesc spre a o eschide chiar și pe terenul umanității și al credinței dela comunitatea vieții culturale și a statelor europene. Dispozițiunile din acest §. isolează Ungaria din comunitatea europeană interdicând chiar și confesiunilor și bisericilor primirea de subvențiuni și ajutoare dela state streine etc. Curioasă e împrejurarea, că dispozițiunile acestea nu deobligă pe toți de o potrivă; nu deobligă spre exemplu pe biserica catolică, cel puțin pe o parte a aceleia: ordinile de învățământ și scoalele susținute de acestea. Marginile acestui privilegiu sunt nehotărâte și e posibilă ori-ce estindere a aceloră.

La crearea acestui proiect și-au dat mâna niuzința de expansiune a curiei romane și sovinișmul onoratului guvern, și, precum se întâmplă în astfel de casuri fie-care din aliați crede, că va pute folosi pe celălalt de unealtă. Urma va alege care din acești doi, scaunul roman sau onoratul guvern, va rămâne învingător.

Ministru president Tisza: Onorată casă! (Să auzim! să auzim!) N'am ce face, dacă d. deputat îmi ia earăși în nume de rău participarea la desbatere, precum a amintit în vorbirea sa de mai înainte. Densul însă poartă vina la aceasta, fiind că în vorbirea sa se abate dela temă în toate direcțiunile, învinuind pe guvern, pe puteri și confesiuni și versându-și veninul asupra tot, ce e sănt maghiarului în casa aceasta. (Aprobare viuă. Așa e!)

Alexandru Csanady: A spus multe adevăruri! (Sgomot.)

Ministru president Tisza (continuă): Mă mir că se află maghiar, carui-a să-i placă cele dișe de domnului deputat. (Strigări Nu ne place!) Dacă și au maghiarii adevărați ceva între sine să înțeleg între sine și nu se bucură, când ved pre unul sau pe altul fiind încalumniat de acela, care a încalumniat națiunea întreagă. (Aprobare viuă. Așa e!)

După cazul acesta de incidentă nu mă voi abate pe terenul politice externe. Încă în decursul acesteia zile voi avé ocaziune, răspundând la interpelețiunea dep. Helfy, a v spune, ce părere are guvernul ungar, ba guvernul monarhiei Austro-Ungariei în privința Germaniei și Italiei, contra cărora d. dep. vrea să însinueze guvernului intențiuni ostile. Am datorința a constata, că, deși fiecare din țeara aceasta recunoaște pe sântul scaun din Roma în cercul propriu de activitate, cu toate acestea regimul ungar nu s'a încercat nici când, nici direct nici pe calea delegațiunei, a primi dela acela sfat sau concesiune în privința celor, ce a voit să primească în lege. Însinuarea aceasta o resping. (Aprobare viuă),

Acusa și învinuirea d. deputat, că tot ce cere regimul în punctul acesta nu e altceva, decât un pact cu clerul romano-catolic, și că urmărirea acestui pact ar fi excepțiunea referitoare la ordinele de învățământ, ear urmărirea acesteia renunțarea clerului catolic la opozițiune, acusa aceasta, dicit, e nebasată.

Dar să privim mai de aproape cele ce le afirmă d. deputat în obiectul acesta. D. deputat afirmă că scoalelor protestante le e oprită primirea de ajutoare din streinătate, pe când de altă parte scoalelor susținute de ordinele de învățământ se concede primirea de bani din Roma. Deputatul susține mai departe, că scoalele protestante sunt înlănțuite în catenele supraveghierei statului, pe când scoalelor susținute de ordinele de învățământ se dă libertate.

Aceea, ce susține d. deputat în privința spriginului e necorect (Aprobare,) căci aici nu se opresce

spriginul oferit de singuratici și de societăți, din contra se iartă direct categoric firesce cu condițiunea că spriginitorii se naibă influență asupra învățământului în Ungaria. (Aprobare viuă.) Fără condițiunea aceasta nu va concede nici un stat din lume spriginul. Vor simți durere deci numai aceia cari ar fi voit bucuos să dea ajutoare spre scopuri ostile maghiarilor. (Așa e!) Îi va duré pe acei cari ar înțrebuința bucuos ajutorul strein nu numai spre scopul instrucțiunei, ci și spre alte scopuri. (Așa e!) Bine, că-i doare. Vom îngrigisi să-i doară și mai tare. (Aplause generale).

Încât privesce afirmarea, că proiectul opresce spriginirea scoalelor protestante e neadeverată, căci aici nu e vorba numai de scoalele protestante, ci de scoalele confesionale preste tot, de scoalele municipale și de toate celelalte scoale. Fie că scoalele confesionale nu sânt toate proestante de aceea tractează aici proiectul și despre scoalele catolice, la cas, dacă catolicii ar înființa pe basa aceasta scoale confesionale. E greșită distincțiunea, ce o face d. deputat între catolici și protestanți. Densul o face cu intențiunea de a provoca în momentul ultim al desbaterei lupta între confesiuni. (Așa e!)

Dar d. deputat susține mai departe, că scoalele protestante se pun sub supravegherea statului, pe când scoalele susținute de ordinele de învățământ rămân libere. Ar fi oare aplicat d. deputat să schimbe poziția scoalelor săsesi cu poziția scoalelor catolice? Dacă da, sânt gata a presenta cu amicul meu, ministrul de culte, un proiect de lege, în care se provadă dreptul de supraveghere al statului și față cu celelalte scoale protestante, ear față cu scoalele săsesi să se provadă atâtea drepturi de dispozițiune, câte le posed scoalele susținute de ordinele de învățământ. (Ilaritate)

Întreb însă pe d. deputat, că fi-va mulțămît, dacă statul maghiar va concede, ca pentru scoalele săsesi să se întrebuițeze atâtea bani, câți primesc ordinele spre scopuri scolare, dela Roma? (Aplause, ilaritate.) Și la aceasta mă declar gata. Aceasta va avé însă o urmare, ne vom simți necesități a confisca toate fondurile scolare ale universității săsesi. (Ilaritate.) Fondurile acestea nu s'ar mai pute lăsa scoalelor săsesi, dacă ar fi tot așa dotate, ca scoalele susținute de ordinele de învățământ, cari nu primesc dela Roma spre scopul acesta nici un finic. (Ilaritate, aprobare.)

Dar despre ce e vorba aici? E vorba despre respectarea unei reuniuni, care se referă numai la afaceri curat bisericesci și care rezultă din organizațiunea bisericească. (Așa e!) Eu cred, că ar fi necorect și nejustificat, dacă n'am respecta aceea, ce s'a respectat până acum în Ungaria și în ori care stat constituțional. (Așa e!) Mă rog deci să se primească textul acesta și să se voteze dlui deputat recunoștință, de oarece densul încă dela începutul desbaterei s'a folosit în două direcțiuni de ocaziunile, ce i s'au oferit. Întâia direcțiune constă în aceea, că densul a încalumniat în vorbirile sale pline de venin tot ce e maghiar. (Aplause). A doua, densul s'a încercat a provoca în sinul acestei case și, și afară de casă lupta confesională și naționalistică. (Așa e!) Onorata casă binevoiască a ierta însă păcatele și a trece preste vorbirea sa la ordinea zilei. (Aprobare și aplause generale).

Desideriu Szilagy propune a se textua alinea a doua precum urmează:

„Dispozițiunile acestea nu se ating de reuniunile ordinilor de învățământ legalmente recepte din patrie, cari rezultă din organizațiunea bisericească și cari se refer numai la afaceri bisericesci.“ (Aprobare).

Paragraful se primesce cu modifițațiunea propusă de dep. D. Szilagy la alinea a doua.

§-ul 72 (resp.) sună: „Ministru de instrucțiune așterne dietei în tot anul raport despre starea învățământului secundar și presentă tot la trei ani câte unconspect detăiat.“

Paragraful se primesce pe lângă o modifițare stilară.

§-ul 73 sună: „Cu punerea în lucrare a acesteia legi se încredințează ministrul de culte și instrucțiune.“

Coloman Csiky: propune următorul aditament: „Dispozițiunile legii nu se aplică la anul curent scolar.“ Paragraful se primesce cu acest aditament. Se decide, că petițiunile presentante față cu legea aceasta, să se depună în arhiv.

La recercare din partea dep. E. Ionas declară ministrul Trefort, că va purta de grigiă cu ocaziunea satorirei planului de învățământ, a se primi și șirul obiectelor extraordinare de învățământ.

Cu aceasta s'a finalizat proiectul pentru scoalele medii.

Și după a treia cetire se primi proiectul cu mare majoritate. Pro au votat partida guvernamentală și opozițiunea moderată, contra stânga

estremă și sasii.

Varietăți.

* Archiducele Albrecht în călătoria sa de inspecțiunea trupelor a fost în 22 Maiu n. Timișoara. La gară a fost primit de comitele suprem, de primar, și o deputațiune, de generalitate, precum și de o companie de onoare. Primirea a fost solemnă. A. S. imp. a respuns unguresce la discursurile unguresci. — În 27 Maiu n. A. S. va fi la Cluj. Se dicit că va veni și la Sibiu.

* (Ploile), după o întrerupere de o zi au început de nou Munții din apropiere sănt acoperiți cu zăpadă. De temut este că înseninduse va bruma.

* („Scoala Practică“) tomul II, Nr. 2 pro Maiu a apărut deja și conține:

1. Corpul omenesc. Lecțiune practică din învățământul intuitiv, lecțiunea a 3-a: Mânile (brațele). —
2. Tractarea Legendarului (2. O faptă nobilă). —
3. Din reuniunile învățătorilor. Protocolul adunării generale ordinare a II-a a „Reuniunii învățătorilor români gr. cat. din giurul Gherlei“ ținută în Gherla la 21 și 22 Septembrie st. n. 1881. —
4. Varietăți. —
5. Bibliografie.

Abonamentele se fac la redacțiune în Năsăud (Nassod, Transilvania) cu 3 fl. pe anul întreg.

Posta din urmă.

Diarele din Bucuresci aduc mesagiul cu care s'a deschis corpurile legislative. Mesagiul accentuează raporturile cele bune cu puterile străine și este de credința neclintită ca Europa nu va voi se aduca o stingere drepturilor României de stat independent și că nu va cere dela ea se esecute decisiuni la care n'a participat și la cari n'a consimțit. „Cât pentru Mine, închee mesagiul, la lucru ca și la datorie voi fi tot-de-una mândru de a mă afla în fruntea națiunei.“

Loterie.

Mercuri în 23 Maiu 1883.

Brünn: 8 29 47 55 12

Bursa de Viena și Pesta.

Din 22 Maiu n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	120.30	120.25
Renta de aur ung. de 4%	89.—	89.—
Renta ung. de hârtie	87.20	87.30
Imprumutul drumurilor de fer ung.	137.50	137.75
Emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.80	91.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	99.25	99.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorșire	99.75	99.75
Obligațiuni urbariale temeșiane de	98.70	98.25
Obligațiuni urb. temeș. cuasulă sorșire	98.75	98.50
Obligațiuni urbariale transilvane.	95.—	95.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	99.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimeii de vin	97.25	97.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	99.15	110.25
Sorș de stat dela 1860	135.—	135.—
Sorș unguresci cu premii	114.50	114.50
Sorș de regularea Tisei	110.—	100.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	938.—	840.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	78.65	78.65
Acțiuni de credit austr.	305.—	300.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	78.45	78.45
Datorie de stat austr. în argint	78.95	78.45
Renta de aur austriacă	98.75	98.75
Serisuri fonciari ale institutului „Albina“		100.30
London (pe polița de trei luni)	120.15	120.—
Galbin.	5.65	5.65
Napoleon	9.51	9.51
100 marce nemțesci	58.55	58.55

Nr. 131.

[416] 2-3

Prelungire de concurs.

Fiind în urma concursului publicat în Nrii 27, 28 și 30 a. c. ai „Tel. Rom.“ pentru întregirea parochiei Ciubanca-mare n'a concurat în termenul prescriș nici un candidat, cu incuviințarea Prea-venerabilului Consistoriu archidieceșan termenul concursului se prelungește încă cu 15 zile dela publicarea acestuia pelângă emolumentele arătate în primul concurs.

Ciceu-Giurgesci, 9 Maiu 1883.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Constantin Bodea m. p.,
adm. prot.

Szám 6045 1883.

[415] 3-3

Pályázati hirdetés.

Szebenvármegye Közigazgatásánál rendszeresített hat közigazgatási gyakornoki állomásokra ismételten pályáza hirdettetik. —

Ezen állomás mindégylke 300 frt. évi fizetés és 60 frt. lakbérrel, van ellátva. —

Pályázók, ebbéli folyamodványaikat az 1883 évi I-ső törvényezikkben előírt minősítést tanúsító, eredeti vagy hiteles másolati bizonyítványaikkal felszerelve folyó év Junius hó 15-ik napjáig Szebenvármegye főispánja és Szászispán úr ő méltóságához beadni utasítottak. —

Nagy-Szeben 1883 Majus hó 16-án.

Szebenvármegye áispánja,